

Сучасні імперативи розвитку страхового ринку України

Актуальність теми дослідження зумовлена надзвичайно важливою роллю страхового ринку у формуванні стійкої фінансової системи, забезпеченні захисту майнових інтересів громадян і бізнесу, а також у перерозподілі ризиків в умовах зростаючої невизначеності. В умовах війни, економічної нестабільності та низького рівня довіри до фінансових інституцій страховий ринок України стикається з численними викликами, що обмежують його потенціал як ефективного фінансового посередника. Незважаючи на це, він має значний нереалізований потенціал для зміцнення соціально-економічної безпеки держави, розвитку внутрішніх інвестицій і підвищення фінансової інклюзії населення. Саме тому дослідження тенденцій, проблем та перспектив розвитку страхового ринку в Україні є своєчасним і важливим як для наукового середовища, так і для практиків фінансової сфери.

Метою роботи є окреслення та оцінка сучасних імперативів розвитку страхового ринку України.

Завдання дослідження. Обґрунтувати необхідність розвитку страхового ринку України в контексті широкого функціонального діапазону цього сегменту фінансового ринку враховуючи обмежені макроекономічні умови та негативні тенденції в економіці; оцінити та пояснити базові показники, що описують стан та перспективи розвитку страхового ринку України.

Методи дослідження. Індукція, дедукція, табличний, графічний, систематизація, наукове абстрагування та інші методи наукового пізнання.

Основні результати дослідження. У ході дослідження порушено проблематику недостатнього розвитку страхового ринку в Україні в умовах економічної нестабільності. Описано сучасний стан галузі та її ключові характеристики, обґрунтовано необхідність підвищення ролі страхування в економіці. Проаналізовано динаміку основних показників діяльності страхових компаній, оцінено рівень фінансової глибини ринку порівняно з банківським сектором. Зафіксовано основні бар'єри, що стримують розвиток страхових послуг, зокрема низький рівень довіри населення, обмежену фінансову грамотність та недостатню підтримку з боку держави.

Галузь застосування результатів. Страхова галузь, фінансовий сектор, державне управління.

Ключові слова: страховий ринок, страхування, фінансова глибина, страхові активи, управління ризиками, банківська система, страхові послуги.

JEL Codes G10, G22

YURIY MYRONCHUK

Current imperatives for the development of the Ukrainian insurance market

Relevance of the research topic is determined by the exceptionally important role of the insurance market in shaping a stable financial system, ensuring the protection of citizens' and businesses' property interests, and redistributing risks amid growing uncertainty. In the context of war, economic instability, and low trust in financial institutions, Ukraine's insurance market faces numerous challenges that limit its potential as an effective financial intermediary. Despite this, it holds significant untapped potential for strengthening the country's socio-economic security, developing domestic investments, and increasing financial inclusion for the population. Therefore, the study of trends, problems, and prospects for the development of the insurance market in Ukraine is timely and crucial both for the scientific community and for practitioners in the financial sector.

The aim of the work is to outline and assess the current imperatives for the development of the Ukrainian insurance market.

Research objectives. To substantiate the need for the development of the Ukrainian insurance market in the context of the broad functional range of this financial market segment, considering the limited macroeconomic conditions and negative trends in the economy; to assess and explain the basic indicators that describe the current state and prospects for the development of the Ukrainian insurance market.

Research methods. *Induction, deduction, tabular and graphical methods, systematization, scientific abstraction, and other methods of scientific cognition.*

Main research findings. *The study addresses the issue of the insufficient development of the insurance market in Ukraine amidst economic instability. The current state of the industry and its key characteristics are described, and the necessity of increasing the role of insurance in the economy is justified. The dynamics of key performance indicators of insurance companies are analyzed, and the level of the market's financial depth is evaluated in comparison with the banking sector. The main barriers that hinder the development of insurance services are identified, including low public trust, limited financial literacy, and insufficient state support.*

Field of application of the results. *Insurance industry, financial sector, public administration.*

Keywords: *insurance market, insurance, financial depth, insurance assets, risk management, banking system, insurance services.*

Постановка проблеми. Страховий ринок відіграє важливу роль в економіці. Діапазон функціонального призначення страхового ринку дуже широкий та включає соціальні, захисні та економічні функції. Проте в сучасних умовах організація ефективного страхового ринку та посилення його економічної ролі – досить складне завдання. В Україні це завдання сьогодні має додаткові аспекти: зміна структури попиту на страхові послуги, несприятлива макроекономічна ситуація, складне геополітичне становище. За таких умов страховий ринок як сфера задоволення непершочергових потреб населення зазнає стагнаційних процесів, що актуалізує необхідність вивчення окремих аспектів підвищення ефективності страхового ринку України, враховуючи поточні умови та наявні перешкоди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку з актуальністю проблематики розвитку страхового ринку України та численними викликами, що супроводжують цей процес, активність науковців у цій сфері залишається досить високою. Однак динамічні економічні умови, політичні зміни та постійні ризики вимагають постійної адаптації наукових підходів до нових реалій та викликів сучасного фінансового середовища. В процесі дослідження були залучені результати наукових праць: Домбровської Н. [4], Новосьолової О. [5], Рожкової К. [12], Скриль В. [13], Ul Din S. [1], Abu-Bakar A. [1], Regupathi A. [1], Harris T. [8], Yelowitz A. [8].

Метою роботи є окреслення та оцінка сучасних імперативів розвитку страхового ринку України.

Виклад основного матеріалу. Страхування виступає одним з інструментів розвитку економіки. При цьому ринок страхування перебуває

в прямій кореляційній залежності від стану розвитку економіки в цілому. Проте далеко не завжди визначається лише цим. Організувати та забезпечити в довгостроковому діапазоні розвиток ефективного страхового ринку передбачає використання комплексних регуляторних стратегій та державного регулювання спрямованого на синергію страхування та бізнесу. Сьогодні варіативні умови макроекономічного середовища посилюються вичерпаними можливостями використання інструментів цінової конкуренції, що ставить страховиків в складне становище боротьби за клієнтів в умовах обмеженого платоспроможного попиту. В цілому сучасний етап розвитку ринку страхових послуг характеризується впливом таких факторів (табл. 1):

Таким чином, конфігурація умов розвитку страхового ринку – мінлива та складна, а дія комплексу позитивних і негативних факторів вимагає оперативних реакцій на їх зміну від усіх учасників ринку – страховиків, страхувальників, регуляторів. Страхування як галузь фінансового ринку виконує подібні функції, що й банківський сектор та фондовий ринок. Однак порівняно він займає набагато меншу частку у світовому валовому внутрішньому продукті – цей показник становить близько 6,23% [1]. Важливе місце серед функцій страхування посідає захисна та безпекова функції. Науковці все частіше звертають увагу на те, що завдяки страхуванню населення здобуває відчуття впевненості в майбутньому та захищеності. Останнім часом спостерігається нарощення частки страхування в країнах, що розвиваються та її зменшення в високорозвинених країнах. Це підтверджує тезу про пріоритетність вищезначених функцій: де потреба в захисті вища, там спостерігається попит на страхові послуги.

Таблиця 1. Фактори формування середовища розвитку страхового ринку України*

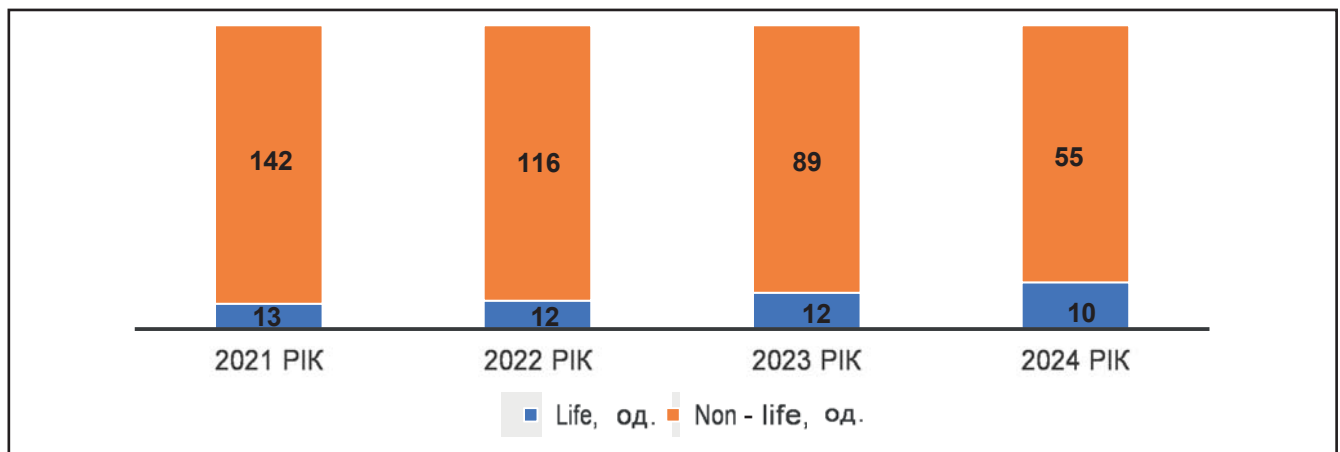
Позитивні фактори	Негативні фактори
Зростання рівня цифровізації та використання інноваційних технологій (InsurTech)	Наслідки військових дій та політична нестабільність, зокрема в Україні
Підвищення обізнаності населення щодо фінансових та страхових інструментів	Підвищення ризиків, пов'язаних із кліматичними змінами та природними катастрофами
Активізація державного регулювання і наглядових функцій	Конкуренція з боку альтернативних фінансових сервісів (фінтех-компаній)
Інтеграція вітчизняного страхового ринку до європейського фінансового простору	Зміна споживчих уподобань, що вимагає постійної адаптації з боку страховиків
Підвищення ролі перестраховування як засобу управління ризиками	Демографічні зміни (старіння населення, зміна структури домогосподарств)
Розвиток партнерських моделей між страховими компаніями та фінтехом	Недостатній рівень довіри населення до страхових компаній
Удосконалення страхових продуктів відповідно до потреб ринку	Низька страхова культура та фрагментарність попиту на страхові послуги
Розширення міжнародної співпраці та участі в глобальних страхових програмах	Високий рівень витрат на ведення діяльності та утримання ІТ-інфраструктури
Залучення іноземних інвестицій у страхову галузь	Складність імплементації міжнародних стандартів і вимог у національне законодавство
Зростання попиту на спеціалізовані види страхування (кіберризик, екологія тощо)	Недостатній рівень професійної підготовки кадрів у страховій сфері

* Джерело: побудовано автором.

Саме страхові компанії забезпечують можливість передачі ризиків. Страхування не лише сприяє згладжуванню економічної нестабільності, а й забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів та трансформує їх у капітал [2]. З вищезазначеного випливає необхідність підтримки страхового ринку України в сучасних умовах, які характеризуються зростанням ризиків та диверсифікацією можливостей їх перерозподілу серед різних категорій економічних суб'єктів. В той же час інституційна структура страхового ринку України знає змін, що можуть трактуватися як негативні. Йдеться про зменшення кількості ключових інституційних одиниць ринку – страховиків. На діаграмі

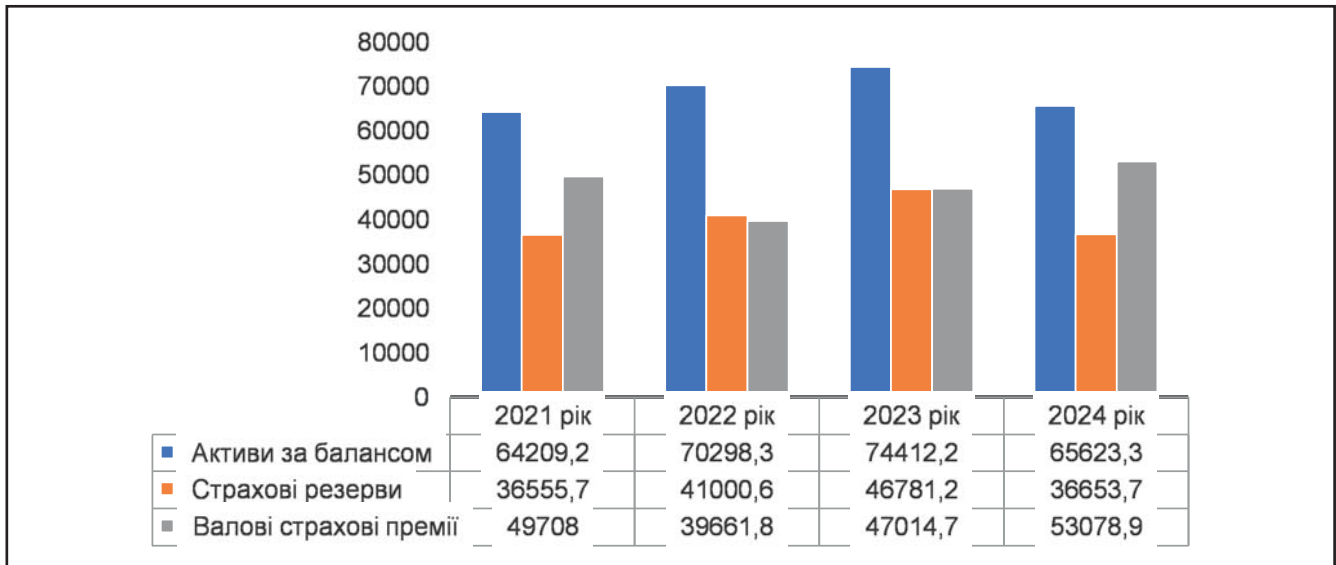
(рис. 1) відображено динаміку кількості страховиків у розрізі компаній, що надають послуги зі страхування життя (life) та компаній, що надають загальні послуги зі страхування (non-life).

Протягом зазначеного періоду спостерігається поступове скорочення загальної кількості страхових компаній, особливо у сегменті non-life: з 142 компаній у 2021 році до 55 у 2024 році. Водночас кількість компаній у сфері страхування життя залишається відносно стабільною, коливаючись у межах 10–13 одиниць. Така тенденція свідчить про концентрацію ринку та зменшення кількості гравців, що, ймовірно, пов'язано з посиленням регуляторних вимог та трансформацією галузі.

Рисунок 1. Динаміка кількості страховиків в розрізі life та non-life компаній у 2021–2024 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [3].

Рисунок 2. Динаміка показників діяльності страхових компаній в Україні у 2021–2024 рр., млн грн

Джерело: побудовано автором за даними [3].

В цьому руслі справедливо підкреслюють українські науковці, що: «такий тренд свідчить про значні зміни в конкурентному середовищі страхового ринку, які можуть вплинути на динаміку цінової політики, якість обслуговування та доступність страхових продуктів для споживачів. Вихід такої кількості компаній зумовив перегляд стратегій решти учасників ринку, що стимулює конкуренцію та сприяє інноваційному розвитку галузі» [4].

Для оцінки тенденцій розвитку страхового ринку в Україні, в контексті різкого зменшення кількості страховиків та посилення регуляторних вимог до їх діяльності, слід звернути увагу на динаміку базових показників, що її характеризують: активи страхових компаній, страхові резерви та валові страхові премії. Їх динаміка в аналізованому періоді (2021–2024 рр.) відображена на діаграмі (рис. 2).

Упродовж 2021–2023 років спостерігалось зростання всіх трьох показників: активи зросли з 64 209,2 млн грн до 74 412,2 млн грн, страхові резерви – з 36 555,7 млн грн до 46 781,2 млн грн, а валові страхові премії – з 49 708,0 млн грн до 47 014,7 млн грн. У 2024 році зафіксовано зниження активів (до 65 623,3 млн грн) та резервів (до 36 653,7 млн грн), що зумовлено суттєвим скороченням кількості страховиків на ринку внаслідок посилення регуляторних вимог і очищення сектору. Водночас обсяг валових страхових премій продовжив зростати й досяг 53 078,9 млн грн, що свідчить про зростан-

ня обсягів залучення страхових платежів попри зменшення кількості компаній.

Зважаючи на те, що окреслені тренди вимагуються на тлі зменшення кількості учасників ринку, відбувається посилення концентрації на страховому ринку. При цьому такі тенденції характерні для всього фінансового ринку країни. Наприклад, банківський сегмент також є високонцентрованим – 78% активів зосереджено у 10 найбільших банках. Варто погодитись з тезою, що концентрація страхового ринку посилює викривлення конкуренції та уразливість сектору до зовнішніх та внутрішніх шоків [5]. Характеризуючи ефективність виконання страховим ринком України його функцій слід оцінювати показники не ізольовано, а звертаючи увагу на макроекономічну ситуація, а також на аналогічні показники розвитку інших ринків фінансового сектору. У таблиці 2 (табл. 2) зосереджено обрахунок показників, які вважаємо важливими з позиції оцінок ролі страхування в економіці України.

Для оцінок рівня капіталізації страхового ринку розраховано співвідношення активів страхових компаній до ВВП України. Зазначений показник є дуже низьким і відображає низхідну тенденцію. У 2024 році показник склав лише 0,9%, в довоєнному періоді його рівень був трохи вищим – 1% і 2%. При цьому задана тенденція співпадає з трендом зміни активів страхових компаній.

Фінансовий сектор України завжди характеризувався диспропорційністю в частині розвинено-

Таблиця 2. Розрахунок показників фінансової глибини СК та банків в Україні у 2021–2024 рр. *

Показники / роки	2021	2022	2023	2024
Активи страховиків, млн грн	64209,2	70298,3	74412,2	65623,3
ВВП, млн грн	5450849	5239114	6627961	7658659
Активи СК у ВВП, %	1,2	1,3	1,1	0,9
Активи банків, млн грн	2053232	2351678	2945030	3422600
Співвідношення активів СК до активів банків	3,1	3,0	2,5	1,9
Активи банків до ВВП, %	37,6	44,9	44,4	44,7
Рівень проникнення страхових послуг	0,9	0,8	0,7	0,7

Джерело: обрховано автором за [3, 6]*.

сті окремих секторів. Активи страховиків значно поступаються розмірам активів, що зосереджені в банківському сегменті, зокрема займають в середньому 3% від активів банків. Останні ж нарощують свій портфель, який сягає 44% ВВП у 2024 році. Можна припустити, що однією з причин різкого розриву між розміром активів страховиків та банків України є доступність послуг. Так, банківські послуги є значно пріоритетнішими та охоплюють значно ширші кола споживачів. Це зумовлено специфікою та широким діапазоном продуктового ряду. Страховий захист сьогодні в Україні є дороговартісним. Це знаходить своє відображення у рівні проникнення страхування.

Показник проникнення страхування відображає глибину страхового ринку. Рівень проникнення страхування в Україні є досить низьким та ілюструє низхідну динаміку. Особливо показовим є порівняння значень даного показника з аналогічним в зарубіжних країнах. Для прикладу, Люксембург – 31,9%, США – 12,1%, Південна Корея – 11,7%, Велика Британія – 11,4%, країни ЄС – 5,0% [7].

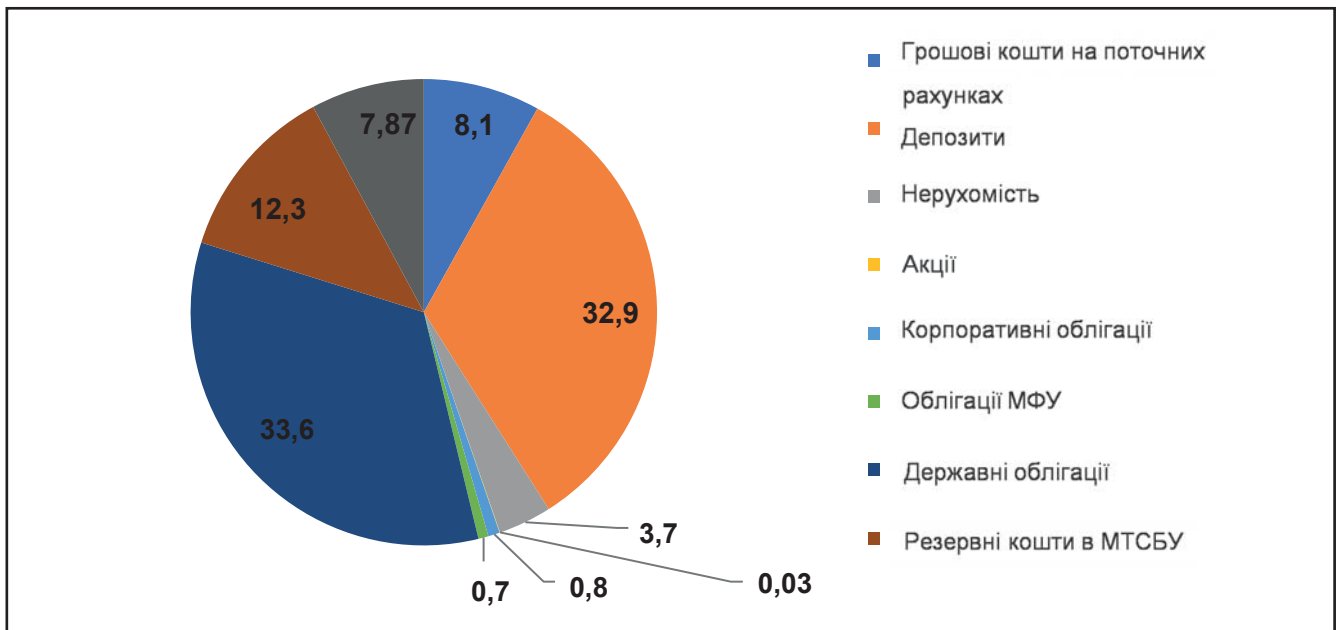
Зростання рівня проникнення страхування свідчить про відповідний прогрес у розвитку ринку страхових послуг, адже це забезпечує ефективніший перерозподіл валового внутрішнього продукту через механізм страхових відносин. Відповідно, поточний стан вітчизняного страхового ринку становить загрозу для економічної системи країни, оскільки страховий сектор не виконує функції рушія економічного зростання, а його вплив на соціально-економічні процеси залишається вкрай незначним.

Порівнюючи глибину страхового ринку та ринку банківських послуг зазначимо, що сучасні дослідження обґрунтовують взаємозв'язок між ними. Розвиток страхового ринку має вплив на банківську систему в країнах, що розвиваються. Під час

пандемії COVID–19 різко зріс попит на послуги страхування життя, при цьому витісняючи попит на банківські послуги [8]. Втім, в Україні такий взаємозв'язок обмежений або мінімальний, адже співпраця між банками та страховиками не передбачає глибокої інтеграції страхових послуг в банківський сектор. Державні регулятори у світі, усвідомлюючи симбіотичний зв'язок між ринком страхування та банківським сектором, розробляють стратегії для формування стійкої фінансової екосистеми. Ці стратегії спрямовані на забезпечення збалансованого сталого розвитку страхового ринку шляхом впровадження виважених регуляторних рамок і ефективних практик управління ризиками. Це включає встановлення вимог до достатності капіталу, дотримання суворих стандартів, андеррайтингу та сприяння диверсифікованим інвестиційним стратегіям для запобігання перегріву ринку та фінансовим дисбалансам.

Хоча в Україні регулятором страхового ринку та ринку банківських послуг є Національний банк України, спостерігається різка нерівномірність рівня розвитку цих двох сегментів фінансового ринку. В таких умовах дуже важливим є забезпечення координацій в питаннях стимулювання розвитку цих ринків і підвищення можливостей моніторингу системних ризиків та забезпечення фінансової стабільності. Фінансовим установам слід зосередитись на довгостроковому стабільному зростанні, а не на агресивному розширенню, впроваджуючи надійні практики управління ризиками та прозорі заходи захисту споживачів [9].

В цьому контексті науковці акцентують увагу на важливості питань державного регулювання страхового ринку особливо в кризових умовах, що характерні для України. Дані діаграми (рис. 3) відображають структуру активів страховиків, які прийняті для формування регулятивно-

Рисунок 3. Структура прийнятих активів для розрахунку регулятивного капіталу страхових компаній станом на 01.01.2025 рік, %

Джерело: побудовано та обраховано автором за [3].

го капіталу. Так, спостерігається поміркована інвестиційна політика спрямована на формування консервативного портфелю. Більша частка активів зосереджується в депозитах та в державних боргових інструментах.

На державні облигації припадає 33,6% в структурі активів страховиків України, а на депозити в банках – 32,9%. Незважаючи на те, що кошти на поточних рахунках мають мінімальну дохідність, частка їх в активах складає – 8,1%. Резервні кошти в МТСБУ складають – 12,3%. Досить мізерними є вкладення страховиків в корпоративні цінні папери, що обумовлюються низьким рівнем інструментарної диверсифікації фондового ринку України.

Структура активів страхових компаній – це не лише відповідь на турбулентні макроекономічні та фінансові умови ведення страхового бізнесу, а й відповідність новим регуляторним вимогам, що змінились та посилились. Вітчизняна практика регулювання страхового ринку до недавня не узгоджувалась з принципами страхового нагляду (Insurance Core Principles) Міжнародної асоціації наглядовців за ринком страхування (IAIS) та євросоюзівським законодавством Solvency. Тому з 2024 року вступили в дію оновлені нормативні документи, зокрема: Закон України «Про страхування» [10], Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» [11]. З впровадженням змін до цих законів змінились процеси ліцензування стра-

хової діяльності, вимоги до розкриття інформації про договори страхування, запроваджено ризик-орієнтований підхід до нагляду за страховиками, розширено інструменти впливу регулятора на страхові компанії, посилено вимоги до платоспроможності та системи управління [12].

Оптимізація регуляторного механізму є ключовою складовою стратегічного планування розвитку страхового ринку, адже саме затвердження на законодавчому рівні відповідних підходів, інструментів та напрямів стимулювання формує фундамент для його подальшого ефективного функціонування [13]. В цьому контексті слід зосередитись не на інтересах окремих страхових компаній, а на створенні таких умов страхового ринку, які б відповідали запитам потенційних та наявних споживачів, а також сприяли економічному розвитку країни.

Висновки

Розвиток ефективного страхового ринку є складним завданням через поєднання макроекономічних, геополітичних та структурних факторів. Зокрема, акцентовано увагу на впливі цифровізації, зростанні фінансової обізнаності, активізації державного регулювання та інтеграції у європейський фінансовий простір. Одночасно негативний вплив мають війна, політична нестабільність, демографічні зміни та низький рівень довіри до страхових компаній. В умовах

концентрації ринку, зменшення кількості страховиків та поступового скорочення активів і резервів, зростання валових страхових премій свідчить про структурні зрушення, але не компенсує загальну слабкість галузі.

Страховий ринок України виконує критично важливу функцію у сфері передачі ризиків, проте його фінансова глибина є вкрай низькою на тлі банківського сектора. Це свідчить про обмежені можливості страховиків у накопиченні та ефективному перерозподілі фінансових ресурсів в економіці. Для підвищення ролі страхового ринку необхідно стимулювати розвиток довгострокового страхування, підвищувати рівень фінансової грамотності населення та посилювати довіру до страхових інституцій.

Основними напрямками подальших досліджень є: оцінка ефективності державного регулювання в умовах кризових викликів; аналіз інтеграції страхових послуг у банківський сектор для формування єдиної фінансової екосистеми; розробка нових страхових продуктів, зокрема у сферах кіберризиків та екологічного страхування; а також вивчення механізмів підвищення довіри населення до страхування як інструменту соціального захисту та фінансової стабільності.

Список використаних джерел:

1. Ul Din, S. M., Abu-Bakar, A., & Regupathi, A. (2017). Does insurance promote economic growth: A comparative study of developed and emerging/developing economies. *Cogent Economics & Finance*, 5(1). <https://doi.org/10.1080/23322039.2017.1390029>
2. Chang, T., Lee, C.C., & Chang, C.H. (2013). Does insurance activity promote economic growth? Further evidence based on bootstrap panel Granger causality test. *The European Journal of Finance*, 20(12), 1187–1210
3. Показники діяльності страховиків. Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
4. Домбровська Н. Р. Страховий ринок України: реалії та виклики в умовах військового стану. *Ефективна економіка*. 2024. №7. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.45>
5. Новосьолова О. С. Сучасні реалії функціонування страхового ринку України. *Бізнес Інформ*. 2024. №5. С. 270–276. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-270-276>
6. Статистика Національних рахунків. Державна служба статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Insurance indicators: Penetration. OECD. Stat. URL: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=25444>
8. Harris, T.F. · Yelowitz, A. · Courtemanche, C. Did COVID-19 change life insurance offerings? *J. Risk Insur.* 2021. №88(4). URL: <https://doi.org/10.1111/jori.12344>
9. Nguyen, Q. K. The development of the life insurance market and bank stability in developing countries. *Heliyon*. 2024. №10(19). URL: [https://www.cell.com/heliyon/fulltext/S2405-8440\(24\)14256-9](https://www.cell.com/heliyon/fulltext/S2405-8440(24)14256-9)
10. Про страхування: Закон України від 18.12.2021 №1909-IX (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
11. Закон України: Про фінансові послуги та фінансові компанії від 14.12.2021 №1953-IX (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
12. Рожкова К. На шляху до ЄС: як змінилося регулювання страхового ринку і що буде далі. *Економічна правда*. 2024. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/10/17/720673/>
13. Skryl, V. (2023). Фінансова безпека страхового ринку України. *Економіка і регіон Economics and Region*, 3(90), 126–138. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3\(90\).3038](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3(90).3038)

References:

1. Ul Din, S. M., Abu-Bakar, A., & Regupathi, A. (2017). Does insurance promote economic growth: A comparative study of developed and emerging/developing economies. *Cogent Economics & Finance*, 5(1). <https://doi.org/10.1080/23322039.2017.1390029>
2. Chang, T., Lee, C.C., & Chang, C.H. (2013). Does insurance activity promote economic growth? Further evidence based on bootstrap panel Granger causality test. *The European Journal of Finance*, 20(12), 1187–1210.
3. Pokaznyky diial'nosti strakhovykiv. Nahl'adova statystyka NBU. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (in Ukrainian).
4. Dombrovska, N.R. (2024). Strakhovyi rynek Ukrainy: realii ta vyklyky v umovakh viiskovoho stanu. *Efektivna ekonomika*, (7). <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.45> (in Ukrainian).
5. Novosolova, O.S. (2024). Suchasni realii funkcionuvannia strakhovoho rynku Ukrainy. *Biznes Inform*, (5), 270–276. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-270-276> (in Ukrainian).
6. Statystyka Natsional'nykh rakhunkiv. Derzhavna sluzhba statystyky. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian).

7. Insurance indicators: Penetration. OECD. Stat. Retrieved from <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=25444>

8. Harris, T.F., Yelowitz, A., & Courtemanche, C. (2021). Did COVID-19 change life insurance offerings? *Journal of Risk and Insurance*, 88(4). <https://doi.org/10.1111/jori.12344>

9. Nguyen, Q. K. (2024). The development of the life insurance market and bank stability in developing countries. *Heliyon*, 10(19). [https://www.cell.com/heliyon/fulltext/S2405-8440\(24\)14256-9](https://www.cell.com/heliyon/fulltext/S2405-8440(24)14256-9)

10. Pro strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 18.12.2021 №1909-IX (zi zminamy ta dopovnenniamy). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (in Ukrainian).

11. Zakon Ukrainy: Pro finansovi posluhy ta finansovi kompanii vid 14.12.2021 №1953-IX (zi zminamy ta dopovnenniamy). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> (in Ukrainian).

12. Rozhkova, K. (2024). Na shliakhu do YeS: yak zminylosia rehuliuвання strakhovoho rynku i shcho bude

dali. *Ekonomichna pravda*. Retrieved from <https://epravda.com.ua/columns/2024/10/17/720673/> (in Ukrainian).

13. Skryl, V. (2023). Finansova bezpeka strakhovoho rynku Ukrainy. *Ekonomika i rehion – Economics and Region*, 3(90), 126–138. [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3\(90\).3038](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3(90).3038) (in Ukrainian).

Дані про автора

Мирончук Юрій Володимирович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Державний податковий університет

<https://orcid.org/0009-0000-9258-5664>

e-mail: ymyronchuk@gmail.com

Data about the author

Yurii Myronchuk,

PhD student, State Tax University

e-mail: ymyronchuk@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.16407511>

СИРОВАТКА С. Г.

Проблеми та перспективи застосування комунікації як економічної категорії

Актуальність теми дослідження. Роль комунікацій у всіх процесах функціонування суспільства стрімко зростає. Якщо в 1960–70 роках поняття «Інформаційне суспільство» вживалося переважно у японській та американській футуристичній літературі, то сьогодні «Енциклопедія сучасної України» визначає це поняття як соціологічну концепцію постіндустріального суспільства, його нову історичну фазу розвитку, в якому виробництво, використання та споживання інформації стає визначальним способом діяльності в усіх сферах суспільного буття – економіці, політиці та культурі [1]. Значною мірою рівень комунікації між економічними агентами визначає ефективність процесів як у глобальній економіці, так і на всіх її локальних рівнях. Ефективність міжнародної співпраці, державної політики, фінансових ринків, бізнес-стратегій корпорацій може бути як посилена, так і зведена нанівець фактором комунікації. Ба більше, виникає необхідність наукової дискусії щодо відповідності сучасним реаліям навіть базових класичних економічних законів, якщо в них не буде застосована нова змінна *S* – ступінь ефективності обміну інформацією між економічними агентами.

Метою роботи є комплексний огляд проблем та перспектив застосування комунікацій як економічної категорії.

Завдання дослідження. Обґрунтувати необхідність застосування комунікацій як окремої економічної категорії у практичній роботі економічних агентів, а також у наукових дослідженнях, запропонувати шляхи розв'язання цієї проблеми.

Методи дослідження. Дослідження базується на застосуванні методів аналізу та синтезу, індукції та дедукції, аналогії, абстрагування, а також емпіричного моделювання. Інформаційною базою для досліджень стали праці нобелівських лауреатів з економіки, провідних українських науковців, звіти органів влади.

Основні результати дослідження. У статті обґрунтовано необхідність практичного застосування комунікацій як економічної категорії. Досліджено негативні наслідки неефективного застосування